

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

מטו"מ
גליון לח (קמא)

יוצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יאָרק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתים לבריאה

שמונים שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

במ"ד עש"ק פ' מסות מסעי תהי' שנת ביאת משיח

ת ו כ נ ה ע נ י נ י ס

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

הדיוק מ"כמשפט" שהקרבות ענין אחד ג

נ ג ל ה

גזירת שמא יעמוד לפוש ג

ח ס י ד ו ת

בד"ה "י"ל מה שמקלסין להקב"ה במדח המחילה" ה

ש י ח ו ת

עשר ספירות שעלה במחשבה ה

מדוע לא מביא התנא "בעשרת הדברות נתנה תורה" ו

השלומין לקרבן ראי' ושלמי חגיגה ו

ש ו נ ו ת

ציון למאמרים ושיחות שמוזכר בהם המהדו"ק שנדפס ז"ע... ז

הערות בהציון לפרקי תניא באוה"ת ח

הערות ללקו"ת פ' מסות מסעי ט

הערות ללוח היום יום יום יא

ל ק ו ט י ש י ח ו ח

א. בלקו"ש ש"פ פינחס ש.ז. מבאר קושיית רש"י: משינוי מספר הקרבנות מובן שרמזי וכוונת הקרבנות שונים ומדובר כאן בקרבנות נפרדים. א"כ מדוע התורה לא פירשה מנחה ניסכי הקרבנות דכל יום שמזה משמע שהקרבנות כולם שווים והם ענין אחד.

ומוסיף שמודגש הדבר שקרבנות ענין אחד מלשון הפסוק ומנחתם ונסכייהם כמשפט כלומר כאוחו משפט כקרבנות היום הראשון.

(עד"ז שני הקשיים הבאים של רש"י מיוסדות על משמעות הפסוק דמשמע כנ"ל שהקרבנות ענין אחד).

לפי זה צ"ל למה רש"י בד"ה הביא את "ומנחתם ונסכייהם" ולא המשיך "כמשפט" דהרי כאן מודגש שהקרבנות ענין אחד.

פינחס ברוך סטזגובסקי
- תות"ל 770 -

נ ג ל ה

ב. (שייך לגליון קלט אות ה' ואות ו' וגליון קמ אות ז'). מי שיש לו חפץ בכיסו, ובעה יציאחו בשבת מביתו לא שם לבו לזה שאסור לו ליצא מביחו כיון שיש חפץ בכיסו, אולם אם הי' צריך להחפץ שבכיסו הי' מכניס ידו ליטול אותו, צריך ברור אי זה נקרא שכח חפץ.

ואם זה לא מקרי שכח חפץ הרי לפעמים הוא באופן כזה, ומשינת ברה"ר הרי יעשה הנחה להוצאת חפץ שלא הי' בשכח חפץ.

אולם אפי' אי זה מקרי שכח חפץ, או שבודאי הי' אצלו שכח חפץ בעת יציאתו מביחו, מ"מ הרי להר"ע איגר יש'איסור דרבנן גם בשכח חפץ, ולהחולקים עליו עכ"פ איסור לגמור לאחר שנזכר.

ולהחזיר לביתו עם היות שאם יעמוד לפוש ואח"כ יכניס לביתו יהי' זה איסור דאורייתא אבל מדוע נחוש לזה.

כיון דכל טעם חזרתו לביתו הוא משום לא לעבור על איסור שבת ומשו"ז אינו ממשיך ללכת כדרכו. מדוע נחוש שישכח על איסור שבת ויעמוד לפוש, ובפרט שמשו"ז ירוץ לביתו ומשו"ז יזכור שלא לעמוד באמצע.

ובפרט שגם לולא זה אין מוכח שצריכים לחוש לשמא יעמוד לפוש, כי בסי' שמ"ז (דשלחן רבינו) ס"ט הוא בדינא דלכתחלה ומשום שמא יעמוד לפוש ויהי' איסור בעמידתו כדמוכח בסי' שמ"ו ס"ד לאסור משו"ז גם להוציא מרה"י למקום פטור דרך רה"ר או בכרמליח, אבל אין ראי' שחוששים שמא יעמוד לפוש ואח"כ יכניס לרה"י, ושאפי' בדיעבד אסור.

לא מיבעי אם נאמר דבאם הוציא מרה"י למקום פטור דרך רה"ך ויעמוד לפוש ברה"ר יש בזה איסור דאורייתא (יעויך פמ"ג סי' שמ"ו משבצות זהב סק"ב) ומ"מ לא חיישי לזה הב"ח והשכנה"ג, וגם הב"י סובד שולא הגרסא שבטור הוטברת שיש איסור בהוצאה מרה"י למקום פטור דרך רה"ר לא היינו חוששים לזה (וגם הס"ז דאוסר גם לולא הגרסא שבטור, אבל לא מטעם דשמא יעמוד לפוש), אולם כ"ק אדמוה"ז חושש לגרסא שבטור האוסרת, וכיון דאין מוכח מגרסא שבטור האוסרת לתוש גם לשמא יעמוד לפוש, ויעשה אח"כ הכנסה, ואשר אסור גם בדיעבד, מדוע נאמר שאדמוה"ז אוסר בכה"ג, אלא אפילו אם נאמר דהמוציא מרה"י למקום פטור דרך רה"ר, דמי להמפנה מזוית לזוית ונמלך להוציאו. אבל מ"מ עדיין אין מוכח מסי' שמ"ז ס"ט לאסור בכה"ג, (בגזירה דעשיית מלאכה אחר עמידתו לפוש, וגם בדיעבד).

ועם היות שלא מפני שאנו מדמיך נעשה מעשה, וגם בהוציא ממקום פטור לרה"י דרך רה"ר נחמיר שלא יכניס לרה"י אלא שיחזיר להמקום פטור, או להניח ברה"ר.

אבל מ"מ בהוציא מרה"י לרה"ר בשכחת חפץ, עם היות שגם אם יניח ברה"ר לא יהי' איסור דאורייתא אבל מ"מ כיון דחזינך דחמיר כ"כ לרבנן לעשות סיום של מלאכה שלמה שבשביל זה אסרו אפילו להוציא מבעו"י משום חששא שמא יניח, דלהוציא מבעו"י לולא גזירה דשמא יניח אין איסור, ורק גזרו משום שמא יניח. והאיסור דרבנן שבזה חמור כל כך עד שיש אומרים שקונסים על זה (היינו האיסור דשמא יניח, מביא להאיסור דלהוציא מבעו"י, ולהוציא מבעו"י נעשה חמיר כ"כ להי"א שקונסים על זה), ואפי' לאלו הסוברים שאין קונסים על זה אבל מ"מ יש סברא בגמרא לקנוס ע"ז, והקנס הוא על שהוציא ולא על מה שרצה להניח משחשיכה כדאיתה בקו"א דסי' שמ"ח, ולהרמב"ם הלא האיסור הוא גם בהוציא בכדי להניח בחצר אחרת,

ובהוציא ברגליו אולי לא הוי שכחת חפץ כנ"ל, ואפי' הוי הלא לרע"א אסור גם בשכחת חפץ, ואפילו אי נימא דאין איסור בשכחת חפץ אבל בנזכר אולי גרע מאם עושה רק סיום המלאכה באיסור (וחצי הראשון הי' בהחר) ואפילו לא גרע אבל אבל מ"מ אסור ואין לעמוד לפוש דהוי הנחה כדרכה ואם יזרוק שלא כדרכה הרי יעשה מעשה בדבר דהגם דלא יבא לאיסור דאורייתא אבל הוא דבר דחמיר להו לרבנן כנ"ל.

אבל להחזיר לרה"י הרי אין מוכח דחוששים באופן זה לשמא יעמוד לפוש (הגם שבאם יעמוד לפוש הוי איסור דאורייתא). ואם שלא נעשה מעשה (משום שמדמיך) באם אין איסור כנ"ל, אבל באם יש איסור הגם שאין בזה איסור דאורייתא אבל חמיר הוא לרבנן כ"כ כנ"ל מדוע נקל בזה להניח ברה"ר משום חששא דשמא יעמוד לפוש, ובפרט באופן שמה שחוזר לביתו הוא רק להנצל מאיסור שבת ואין הוא הולך רק רץ מדוע נחוש לשמא יעמוד לפוש ומשו"ז יעשה מעשה באופן דקום ועשה לזרוק כלאחר יד ברה"ר. וצ"ע עוד בזה, אבל מדוע נאמר שאסור לו להחזיר לרה"י ורק להניח ברה"ר.

ואי משום סי' רס"ו הלא בסעיף י"ז מבואר דגרע לרוץ לביתו, מליילך פחות פחות מד' אמות ואי מיירי בלא עמד לפוש מדוע גרע לרוץ לביתו שיש רק חשש דשמא יעמוד לפוש ויעשה אח"כ מלאכת הכנסה, מלהוליך פחות פחות מד' אמות שבדאי עושה מלאכת הכנסה לרה"י (נוסף על מה שעושה הנחה ברה"ר למה שהוציא מרה"י שיש בזה איסור כנ"ל, ושבות דפחות פחות מד' אמות).

ואי הפירוש בשמא יבא לעשות הנחה דס"ח דסי' שמ"ז היינו טעמא דהט"ז, הרי מזה מוכח שיש הפרש בין לכתחילה לדיעבד דלכתחילה אוסרים אפילו בכרמליה ובדיעבד מחירים בהוציא ידו לכרמליה להשליך לתצר אחרת הגם דבאחעבידא מחשבתו יש איסור דשמא יבא לעשות הנחה.

וגם לפי מה שפירש בגליון קל"ט אות ה' בשמא יבא לעשות הנחה. היינו דשמא יניח בפעם זה, מוכח כן.

אלא שחמיה פירושו, שהרי גם לפרש"י דסובר דהוציא ידו מלאה פירות היינו בכדי להניח בר"ה וא"כ הרי אם יניח יעשה איסור דאורייתא (אולם גם להרמב"ם דסובר דהוציא בכדי להכניס לחצר אחרת אפשר שאם יניח ברה"ר הוי איסור דאורייתא דהפמ"ג מסתפק בזה בסי' שמ"ו כנ"ל) ומ"מ בהוציא כבר לרה"ר הוי טעמא גם לרש"י באחעבידא מחשבתו משום שמא יעשה הנחה בפעם אחרת ולא באותו פעם, ומדוע בזריקה נחוש לשמא יזרוק לרה"ר באותו פעם.

ואפילו למה שהביא בגליון קל"ח אות ו' מהערוך השלחן שהטעם הוא משום שמא יפול, אבל גם בלי הוכחה זו דס"ח דסי' שמ"ז, אין מוכח עדיין דבס"ט דסי' שמ"ז (גזירה שמא יעמוד לפוש) שוה דיעבד ללכתחילה כנ"ל (ושחוששים גם לעשיית מלאכה שאחר עמידתו לפוש כנ"ל).

הרב שלום מאראזאוו
- ברקלין נ.י. -

ח ס י ד ו ת

ג. בביכלאך חסידות שראיתי, נמצא דרוש קצר המתחיל:
"י"ל מה שמקלסין להקב"ה במדת המחילה". ודרוש זה הוא קטע כלשונו מאגה"ת מהדו"ק (מע' חקמ"ח שורה 27) (ומה שמקלסין) עד הסיום).

ויש לעיין בסבת הופעה קטע זה כדרוש בפני עצמו.
(ואולי יש לברר זה ע"פ עיון בביכלאך הנ"ל ובהכותרות שעליהם, ואינם תח"י, ובאחי רק להעיר ולעורר אח לב חוקרי התניא על מהדורותיו).

הרב אלי' מטוסוב
- ברקלין נ.י. -

ש י ח ו ת

ד. בהתועדות דש"פ חקת-בלק, י"ב חמוז ש.ז. ביאור כ"ק אדמו"ר שליט"א שענין עשר ספירות ולא ט' או י"א הוא מפני שכן עלה ברצונו הפשוט שיהי' דוקא עשר, והיינו שזה למעלה מטעם. וע"ד המבואר בהמשך חרס"ו הטעם על בריאת עוה"ז הוא

מפני שנחאו להקב"ה דוקא דירה בחחוננים און אויף א האוה איז ניט קיין קשיא.

ולכאו איך זה פחאים להמבואר בד"ה באתי לגני תשי"ד אוה ה', שמבואר שם שלהיות שחייב אדם לומר בשבילי נברא העולם, ועולם מל' העלם והסתר שהוא הצמצום הראשון וזה נברא בשביל האדם שיתקן זה, א"כ מוכן דעולם נברא גם לפי אופן האדם. דלהיות שגוף האדם הוא רמ"ח אברים ושס"ה גידים כמספר תרי"ג ובשבילו נברא העולם ולכן גם בהשתל' הוא במספר תרי"ג. נמצא שהאדם שלמטה הוא סיבה על תרי"ג מצוח והיינו שהמסובב הוא הכרח אל צורת מציאות סיבתו?

ועוד יותר אינו מוכן לכאו דמבואר במאמר הנ"ל דגם הטעם שבחורה ומצות יש תרי"ג הוא מפני שהאדם הוא במספר תרי"ג, ולכאו ענין החורה ומצות הוא מפנימיות הרצון שלמע' מטעם ודעת וכמו שביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות די"ב חמוז הנ"ל, שזה הטעם למה אינו מביא בפרקי אבות פ"ה מ"א ענין עשרת הדיברות ושונה מכל שאר הדברים בזה שהם משתלשלים מתורה ומצוח, וכיון שיש עשרה דיברות ולכן יש גם שאר ענינים במספר עשרה?

חיים יעקב דלפין
— מחנה גן ישראל —
ביג בער, קאליפורניא

ה. בהתועדות דשבת י"ב חמוז ביאר כ"ק אדמו"ר שליט"א, שמדוע לא חשיב התנא בפרקי אבות (פ"ה) בעשרת הדברות נחנה תורה, הוא משום שע"ז אין באמת טעם רק שכך עלה ברצונו, רק שאחר שניתנה תורה, אז כל מה שבעולם, והעולם בעצמו הוא במספר עשר, מטעמים המובאים שם ועיקר ההתחלה הוא מתורה (אסתכל באורייתא וברא עלמא, הכותב).

וצ"ע, דלכאו כפי שמבואר בכ"מ וכן לכאו הי' הביאור בהתועדות, מטעם שנברא העולם בעשרה מאמרות הוא משום שהתו' ניתנה בעשרת הדברות (שהוא הוא הענין של אצילת עשר ספירות). (שע"ז, כנ"ל, אין להקשות, מדוע) ואיך לתווך זה עם הטעם שפרקי אבות להפרע כו' וליתן כו' בסגנון אחר, איך לתווך טעם הפרדס שהביא כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתועדות שכל דבר מורכב מט' ענינים והעצם הנושא אותם שזהו מספר עשר, עם הטעם דפרקי אבות. להפרע וכו'.

שלפי הפרדס א"א לנברא להיות באופן אחר, ואם מצד כל יכול הרי הוא הוא באמת הטעם על אצילת עשר ספירות (או עשרת הדברות).

הרב משה לברטוב
— ברוקלין נ.י. —

ו. בהתועדות י"ב סיון ש.ז, דיבר כ"ק אדמו"ר שליט"א על ה' המובא בכ"מ בנוגע לקרבנות ראוי' ושלמי חגיגה שבזריכים להקריב בחגה"ש שיש להם 'חשלומין כל שבעה' והקשה כ"ק אר"ש שלכאו איך אלא ששה ימי חשלומין.

וביאר כ"ק ארמו"ר שליט"א שהשבעה ימים לתשלומין הוא בהכלל יום הראשון יום החיוב עצמו (ועיין גם בלקו"ש ח"ד בהוספות עמ' 131). ומתחלה רצה לבאר דרך שעה ראשונה הוי חיוב וכל היום כבר הוא בגדר תשלומין, אך דחה זה משום דלפי"ז יוצא דאם הזיר ולא הקריב בשעה ראשונה ושוב נאנס ולא הי' יכול להקריב כל היום אי"ז נחשב כאונס אלא כמזיד מכיון שבשעת החיוב הי' מזיד ורק בזמן התשלומין נאנס ויש בו כל החומר של מזיד ולא אישתמיט חנא ואמורא בשום מקום לומר כן. ואשר לכן ביאר כ"ק ארמו"ר שליט"א דיתכן תשלומין ביום ראשון שאם כבר נכנס לעזרה ביום ראשון ולא הקריב ו"ראה פני ריקם" אז כשמקריב אח"כ הוא בגדר תשלומין. עכ"ד בקיצור.

ויש להעיר על אופן הראשון הנ"ל מצ"פ מהדו"ת דף כ"ו ע"א וז"ל: הגבר אם כל היכא דחורה נתנה זמן אם ר"ל דהחיוב מחל מיד רק דיש לו תשלומין כל הזמן שנתנה לנו החורה או דכל זמן שלא עבר הזמן אין נ"מ לנו... ועיני"ש וכך בצ"פ ערכין דף נ"ד ע"ב וז"ל "במצוה שיש בה זמן נמשך אם ר"ל דהחיוב הוא עלינו תיכף רק שיכול להשלימן בזמן או שמתחלה כן שיכול לעשותו כל זמן זה ונ"מ אם אירע לו אונס אח"כ אם הוא גדר תשלומין אז עבר וכמ"ש רבינו בהל' קרבן פסח פ"ה ה"ב גדי פסח שני..." עכ"ל ועיני"ש.

ובנוגע לעצם הביאור שהתשלומין כולל יום ראשון לכאן קשה לומר כן בשיטת הרמב"ם שכתב בהל' חגיגה פ"א ה"ז וז"ל "מי שלא חג... וכן מי שלא חג ביום חגה"ש חובג כל שבעה ויש לו תשלומין כל ששח ימים שלאחר חגה"ש עכ"ל. הרי שכתב הל' חובג כל ז' על מי שלא חג ביום חגה"ש ומפרש דהכוונה בכל שבעה הוא לשח ימים שלאחר חגה"ש.

חיים רפופרט
- תוח"ל 885 -

ולא באתי רק להעיר.

ש ו נ ו ת

ז. אציין בזה מקומות אחדים במאמרים ושיחות, שמצאתי מזכר בהם האגה"ת מהדו"ק (שנדפס זה עתה).

1) באוה"ת בהעלוהך ע' ש"מ, "לשקול במאזני צדק על כל מה שחושב מחשבוח אשר לא לה" שנעשה אז מרכבה להיכלות הסוכה וכ"ש אם עושה מעשים או דיבורים (עיין חניא הקטן הראשון), שאז לא מרכבה בלבד הוא שנעשה להם אלא גם שמעורר וממשיך הקליפה ח"ו וכמארז"ל מלפפתו כו' ויתמרמר ע"ז ויהי' נשבר לבו ונדכה מאד".

ענין זה הוא במהדו"ק ע' תקל"ז: "ובחשבוך האדם עם נפשו כמה מחשבו' עברו בו מיום היותו אשר לא טובים המה והי' מרכבה לקליפה רחל"ן, ואם עבר בדיבור או במעשה שאז לא לבד שנעשה מרכבה להם אלא אף גם שמעורר וממשיך עליו הקליפה, כמו שארז"ל מלפפתו כו' בודאי יימר לבו בקרבו מאד ויהי' נשבר ונדכה מאד מאד".

(2) בס' קצורים והערות מהצ"צ בע' ל"ט, מביא לשון ממהדו"ק: "ובמהדו"ק כתב בזה"ל...". אבל להעיר אשר קטע זה בקצה"ע אינו ברור אם הוא להצ"צ - ראה בהערות וציונים שבסוף הספר שם ע' קמ"ח (וראה ג"כ בס' ביבליוגרפי' של התניא (כפ"ח תשמ"א) ע' 182).

וראה ג"כ ס' לקוטי הגהות לתניא ע' קנה-קנו.

(3) בספה"ש חורח שלום ע' 55 (קטע זה נדפס גם בסוף ספה"מ חרס"ה ע' שכ"ה): "דער עער החשובה פון תניא האט דער רבי אים איבערגעשריבן נאך פעטערבורג נאך אייזן מאל באופן אחר, ער איז ניט כשאר ספרי מוסר נאר ער האט איהם איבערגעשריבן שכלי, כי אנו רואים בו כמה דברים שכל שתי פעמים ובפעם השני' עם הוספות ויש בו שכלות עמוקות".

(4) בס' מאמרי אדה"ז הקצרים בכ"מ (ע' קצג, רא, רמ, הקכא) נזכר: "כנ"ל בתניא קטן", וכוונתו לאגה"ת מהדו"ק. (אבל להעיר: (1) מאמרים אלו שם נרשמו לפני פרסום אגה"ת מהדו"ב. (2) כנראה משם, שציונים אלו הם הוספות רושם המאמר (המניח) או המעתיק, עיי"ש ואכ"מ).

* * *

ח. בכמה מקומות בספרי אוה"ח לא הבנתי בהם הציון לפרקי התניא, ואולי הם:

(1) אוה"ח חנוכה שכ"ד, א: וזהו ושמן על ראשך אל יחסר וע' מזה בסש"ב פל"ד עד פנ"ב נ"ג. (ולכאורה בתניא שלפנינו הוא בפל"ה ואילן).

ובענין זה בעוד ד' מקומות.

(2) חשא א' תחל"ד: פי' עיניו בראשו... שהם בחי' שמן כמ"ש בסש"ב פל"ד.

(3) ויקהל ב'ר: וכמאמר הינוקא זח"ג קפ"ז ע"פ ושמן על ראשך אל יחסר כמ"ש בסש"ב פל"ד ופנ"ג.

(4) נ"ך חע"ו: וע' זח"ג פ' בלק קפ"ז א' ע"פ החכם עיניו בראשו ובפי' הרמ"ז שם ובסש"ב פל"ד ור"פ נ"א ופרק נ"ב וס"פ נ"ג.

(5) בהגהת הצ"צ בס' חקט"ד ע' ס"ט: וכמאמר הינוקא זח"ג פ' בלק דף קפ"ז ע"פ ושמן על ראשך אל יחסר כמ"ש בסש"ב פל"ד ופנ"ג.

(6) אוה"ת ויחי שצ, א': וזהו ועתה ישראל... וכמ"ש מזה בסש"ב פמ"א. (ולכאורה הוא בפמ"ב).

(7) מסעי א' שצ"ב: וכ"כ בתניא פל"ד שלעתיד תצא ק"נ מחלאתה וטומאתה. (ולכאו' הוא בפל"ז).

8) עקב ב'ל: ואף שנפטר מן האיסור ע"י בחי' לגרמי'...
ובכל ענין ועצה שיסור מן הרע הרי הוא יוצא מן הרע ומה
איכפח לן כמה שיצא (וגם אמרו מני' ובי' לשדי' בי' נרגא
כמ"ש בתניא כה"ג בפרק כ"ז). (ואוצ"ל: בפל"א ?).

9) קהלת א' קכ"ז: ומענין החכמה תחי' בעלי'... סש"ב
פי"ז (ולכאורה הוא בפיי"ח).

10) יהל אור תרמ"ז: רק בעלמא דאחכסיא שאינו מושג
כמ"ש בסש"ב פכ"ז ובאג"ה סי' י"א. (ולכאורה הוא בפכ"ו).

ובעין זה יש לציין מקומות אחדים שנזכר בהם "תניא
פרק" וחסר ציון הפרק: בשלח חפ"ט. נ"ך תקס"ד. דרמ"צ צ"ט, א.
ואולי הוא טעות המעתיק או המדפיס וכיו"ב בכל מקומות
הנ"ל.

(אבל אין לתלות הדבר במהדורות שונות של תניא (ששונה
בהם חלוקת הפרקים) מכיון דאין שום טעם לכאן שיצויין
להמדורא שבכתב ולא זו שבדפוס, ומבלי לציין שזהו מהדו"ק,
וגם אין ציון הפרקים הנ"ל מחאימים לצייון הפרקים במהדו"ק
שלפנינו - שנדפס ז"ע).

הרב אלי' מטוסוב

- ברוקלין נ.י. -

ט. בלקו"ת פ' בלק ע' חז, א ענין-תייב אינש לבסומי בפוריא:
תו"א צה, ב

סז, ג עלמין סתימין דלא אתגליין: הקדמת ח"ז יז, א

כתיב - בד"ה כה תברכנו: לקו"ת נשא כו, ב

פי' - עזר הוא בחי' שם: ראה המשך - חער"ב - א'סעי' כד,

כמ"ש - סד"ה וידבר - במדבר סיני: לקו"ת במדבר ג, ב

סז, ד מזה - סד"ה להבינ ענין הברכות: תו"א ז, ב.

מהלכים - והיינו ע"י המצות: ראה אוה"ת וישב - ה'

דף חצצ, ב

נר"נ - ע"פ כי תצא: לקו"ת תצא לו, ב

הנולדה - בד"ה כי תשמע כקול: לקו"ת ראה כג, א

ובד"ה אתם נצבים: לקו"ת נצבים מד, ג

אחת - ע"פ זכור את יום השבת: תו"א עא, א

וחיוהי - ע"פ וישב יעקב: תו"א כו, ד ואילך

סח, א ע"ד - וזהו את רבע: ראה אוה"ת ואחחנך ע' פד.

סח, ג עפר שהוא גוש אחד: ראה ד"ה היס ראה - תרנ"ד

פת. ב. ההתנעלות - הנא תינתם נקינתם: ראה ד"ה פתח

אליהו - תרנ"ח

סס, א להיות - מעורב טו"ר: ראה אוה"ח וישב רע"ג, א

סס, ב ובד"ה - ואלה המשפטים: חו"א עד, ג

בהמה - ובכיאור ע"פ אדם כי יקריב: לקו"ח ויקרא ג, ד

סס, ג בעולם - ומל' דאצי'... כתר עליון: ראה אוה"ח

ואחנן ע' פד

המלך - והגחיל' הכניעית: ראה לקו"ש - י"ז ע' 204

ע, ג לא - הנה יש ג' בחי' ומדרגות: מכאן ואילך ראה

מים רבים - חרלו סעי' פו.

ע, ג שהזמן ג"כ נברא ומחודש: הובא בסידור שער הק"ש

(ע"ה סעי' ד) בשם הרב המגיד נ"ע. לקמן ר"ה סא, א אמ"ב שער

הק"ש פל"ז ואילך. דרך מצותין מצות אמנת אלקות פי"א, המשך

חרי"ו ע' מ"א ואילך, לקו"ש - ח"ז ע' 60: פונקט ווי די

גופי הדעת"מ זיינען נתהווה געוורען בשי"מ יש מאין, אזוי

איז אויך עצם מציאות הזמן א בריאה אוך התהוות חדשה,

ראה לקו"ש חיו"ד ע' 176.

ב) והיא דרבנן ואינה ממנין המצות דאורייתא: רמב"ן

בהשגות לסהמ"צ מ"ע ה', וכך רוב הפוסקים - מג"א או"ח סי'

ק"ו סק"ב, ראה חניא פרק ל"ט ופנ"א, ובליקוט פירושים

לפרק ל"ט.

ע, ד והכוונה היינו בחי' התפלה: ראה חניא פרק ל"ח,

תו"א ח, א.

ע, ב, ג הנה יעקב: סה"מ תקס"ד ע' ק"פ.

ע, ב, ד ע"פ - לעיל פ"ז שמות: בחו"א פ' שמות.

ע, ג, א ג"כ - בבחי' עבד: ראה חניא פרק מ"א, לקמן

פ' ראה ד"ה וכל בניך פ"ב, א"ר עקיבא ד"פ נח חרי"ז (מהמשך

ר"ה חרי"ו) ועוד - כ"ק אדמו"ר מהורי"צ ע' רנ"ט: שמואל בן

כו' - אך התירוץ האמיתי: ראה לקו"ש - חס"ו ע' 249.

הרב אהרן חיטריק

- ברוקלין נ.י. -

י. במילואים לספר המפתחות לצ"צ.

ע' ע' שמואל (רשב"א) !! כמדומה שמו הי' שלמה (וכן

בספר המפתחות לכ"ק אדמו"ר מהורי"צ ע' רנ"ט: שמואל בן

אדרח (רשב"א).

ע, ע"א עערי חורה - להר ר יוסף גיקטיליא, שם הספר

שערי אוה - הנזכר.

ע, ע"ב שורה המתחלת ד"ה בכתבי דודי הרי"ף: צ"ל הרי"ל.

שורה ב"כ במהרי"ל הקשה: הכוונה לספר מהרי"ל ולא

למהרי"ל אחי אדה"ז.

ע, עג בכתי"ק אאזמו"ר נ"ע בענין הכרובים: בפנים נדפס
 וז"ל: בח"א פ' תרומה בכי"ק אאזמו"ר נ"ע בענין הכרובים, -
 האם הצ"צ מזכיר התורה אור (בח"א) רק פעם אחת.

וכן בשורה אח"ז - ושם דפוס ברדיצ'וב: בפנים: ועיין
 מזה בסידור בד"ה והקימותי את בריתי ושם בדפוס ברדיצ'וב
 דקכ"ט ע"א - !!!

א' מאנ"ש

- ברוקלין נ.י. -

הערות ללוח הינם יום

יא. כ"ג אלול ר' משה, בנו של רבינו הזקן, בלמדו - והוא
 אז כבן ח-יא שנה - הסוגיא בשבחן של חכמים בגטין".

ראה הל' ת"ת פ"א ה"א (חנוכס) - בן שש או שבע שלימו".

כ"ד תשרי "רובא דרובא הנה בכל החועדות הרי ראשי
 המדברים תובעים מאת המסובים שיטיבו הנהגותיהם ודרכיהם,
 ...ואשר הלימוד יהי' על מנת ללמוד ולקיים".

ל' ברכה אה"ע: ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים.

כ"ה תשרי "עשרה נגונים - מהם תנועות בלבד - מיוחסים
 לרבינו הזקן שהוא בעצמו חברים".

ראה ס' התולדות אדה"ז ע' רצד (עשר הניגונים בפרטיות).

כ"ה תשרי "המיוחסים לרבינו האמצעי... ונחלקה לשתי
 פלוגות: בעלי שיר - בפה, ובעלי זמרה - בכלים שונים".

ראה גמ' סוכה נא ע"א עוקר שורה בכלי או בפה.

י' חשוון "דער רבי (רבינו הזקן) פלעגט זאגען אויף
 אצילות "אויבען". מען דערציילט אז אין כתם פלעגט ער פון
 התרגשות, מער ווי "אצי" ניט קענען אנשרייבען".

להעיר שבכמה דרושים נכתב במקום "אצילות" רק חיבת
 "אצי" (ואולי הוא ענין א' לענין זה).

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

- ברוקלין נ.י. -

ל ע " נ

האשה מרת בתי' ז"ל

בת ר' אהרן ז"ל

רייבין

נפטרה כ"ד תמוז ה'תשי"ז

ת.נ.צ.ב.ה.

נדפס ע"י משפחתו שיחיו